

*Vil Alexander Lange
med land og videre fri*

115336

Toralv Fanebust

Til: OSLO BYRETT
1. juli 1968

18. aug. 68

S T E V N I N G

til

O S L O B Y R E T T

angående: DET 22-ÅRIGE SAKSKOMPLEKS SOM FOR LENGST - OG
VEKSELVIS - HAR FÅTT NAVNENE FANEBUST-SAKEN OG
DEN NORSKE DREYFUS-SAKEN, OG SOM ALLEREDE FRA
1946/47, OFFENTLIG OG UIMOTSAGT ER BLITT KARAKTERI-
SERT SOM JUSTISMORD. - NÆRVARENDE STEVNING VIL
TROLIG GJÖRE DET KLART AT FANEBUSTSAKEN BÆRER ALLE
JUSTISMORDETS KJENNETEGN.

SAKSÖKER: redaktör Toralv Fanebust,
Sandnes.

SAKSÖKT: nr. 1 tidl. justisminister O.C. Gundersen,
Oslo.
nr. 2 riksadvokat Andreas Aulie,
Oslo.
nr. 3 justismin. E. Schweigaard Selmer,
Oslo.
nr. 4 Staten v/herr Statsministeren.

Denne stevning gjelder: Privat straffesak med krav om morti-
fikasjon etter straffelovens § 253.
Krav om oppreisning og erstatning for
påførte skader, tort og sveie ved retts-
stridig arrest, rettsstridig razzia
i hjem og trykkeri, ulovlig boikott,
selvtekt, underslag av private brev,
underslag av vitne til forhørsrett
og lagmannsrett, rettsstridig over-
våking, sabotasje av etterforsking,
anvendelse av falske dokument, an-
vendt inhabilitet, korrupsjon, og
villedende orientering av Stortinget.
Samt krav om straff - dersom straffe-
kravet er avgjørende nødvendig for
søksmålets fremme.

*Meldt død i avisen
13. 1. 1970?*

1. Saksøkeren forutsetter at mekling ved forliksråd ikke er aktuelt i denne sak mot stat og embetsmenn, da de forhold saksområdet går om faller innenfor gjort gjerning i embets medfør. Jevnför tvistemålslovens § 273, 2.

2. Saksökte nr. 1, daværende justisminister O.C. Gundersen saksökes i nærværende sak som den ansvarlige for de handlinger som knytter seg til den lovlöse overvåking av saksökeren i forbindelse med hans virke som redaktör og foredragsholder.

Videre er saksökte nr. 1 ansvarlig for den lovlöse nektelse av å etterforske de kriminelle forhold som knytter seg til saksökerens stenografiske referatboks vanskjebne ved trykkeriene i Stavanger og i Gjærders Boktrykkeri i Oslo. Saksökte er også ansvarlig for å ha fört Stortinget bak lyset med tre falske dokument: Overvåkingssjefens brev av 5. juli 1947 til Stavanger Politikammer, politikammerets Erklæring som ble framstillet med dette uvedkommende, stedfortredende brev som underlag, og lyskopi av brevjournal som skulle bevise at et returnert brev som var unndratt journalføring, ikke var returnert.

For de her nevnte forhold er saksöte nr. 1 ansvarlig, og for erstatning og oppreisning for samme in solidum.

Saksökte nr. 2, riksadvokat Andreas Aulie, saksökes i nærværende sak som ansvarlig for rettsstridig arrest av saksökeren, for den rettsstridige razzia, herunder selvtækt i hjem og trykkeri, underslag av brev, ulovlig boykott av saksökerens trykkested for "§ 100". Videre for å ha ærekrenket saksökeren på det groveste ved å offentliggjøre via NTB og NRK at redaktören av "det illgjetne bladet "§ 100" var arrestera" - o.s.v.

Saksökte nr. 2 er videre ansvarlig for at et vesentlig, kanhende avgjørende vitne i Påtalemyndighetens injuriersak mot saksökeren i 1947 ble holdt unna både forhørsretten og lagmannsretten ved bruk av bevisst usanne opplysninger om at vedkommende var forsvunnet.

Saksökte er også ansvarlig for medvirkning vedkommende to av de 3 falske dokument, og for de handlinger som knytter seg til ærekrenkelsene overfor saksökeren i forbindelse med siktelsen

mot saksøkeren for å ha ærekrenket daværende dommer i høyesterett, Reidar Skau i 1950, og for de høyst ensrettede og ufullstendige opplysninger saksøkte gav Stortinget via Stortingsmelding 64/1950, derved at kriminalpolitiets etterforskning i Skau-saken og resultatene av den ikke ble nevnt. Utelatt var også det utrolige men sanne forhold at daværende politimester Reidar Skau som medio mai 1945 generelt dømte alle overlevende norske frontsjempere til døden via svensk presse, gjengitt i norsk presse, han var i egenskap av nyutnevnt dommer i kongeriket Norges høyesterett fra februar 1946 med og dømte en norsk frontkjemper til døden. - Se Stort.m. 64/1950, 2. 117 og 118. Saksøkte nr. 2 er også ansvarlig for ærekrenkelsene overfor saksøkeren gjengitt i Stort.melding 64/1950 på sidene 18, 19 og 20, - s. 92, 93, 94, 95 og 96, - s. 101, 102, 103, 104 og 105, samt s. 111 og s. 112. Saksøkte nr. 2 er videre ansvarlig for å ha holdt en siktelse mot saksøkeren gående i nærepå 3 1/2 år innen den ble frafalt, og i den tiden gjentatte ganger anvendt siktelsen på høyst ærerørig måte i meddelelser til dagspressen.

For disse forhold er saksøkte nr. 2, tidligere riksadvokat Andreas Auli ansvarlig, og for erstatning og oppreisning for samme etter straffelovens ikrafttredelseslovs bestemmelser - in solidum.

Saksøkte nr. 3, justisminister Elisabeth Schweigaard Selmer er saksøkt i nærværende sak som ansvarlig for korrupsjonsartede forhold innen Justisdepartementet i forbindelse med saksøkerens begjæringer i 1965 og i 1966/67 om offentlig straffesak mot saksøkte nr. 1 og 2.

Saksøkte nr. 4, Staten er trukket inn i denne sak fordi Staten ved dens representanter har foranlediget de ærekrenkelser og andre rettsbrudd som saksøkte nr. 1, 2 og 3 blir gjort ansvarlig for i og med denne stevning. Hva angår Statens ansvar for erstatning og oppreisning, vises til straffelovens ikrafttredelseslovs bestemmelser om samme, in solidum.

o

3. Om mine personlige forhold kan jeg opplyse: - Jeg er født i Hordaland i 1898 og frekventerte underoffiserskolen i Bergen under den første verdenskrig. Deretter var jeg i noen år ved Den Geografiske Oppmålings topografiske avdeling, og

startet min journalistiske virksomhet fra nyttår 1922. - Etter 10 år delt på 4 redaksjoner startet jeg i august 1932 Sandnes og Jærens Avis for egen rekning og uten lånekapital. Etter et par års driftsunderskudd var bladet selvforsørget, og fra 1938 var bladets notarialbekreftede opplag noe over 6000 eks. pr. nummer. Dette var etter forholdene den gangen så pass meget at det mellom Bergen og Kristiansand bare var Stavanger Aftenblad og Haugesunds Avis som lå over i bekreftet opplag. - Overfor politiske partier, religioner og organisasjoner hadde hverken bladet eller jeg personlig forpliktelser av noen som helst art, og i årene fra 1937 drev jeg omfattende foredragsvirksomhet i almene samfunnsspørsmål.

Da den tyske invasjon var en kjensgjerning, innstilte jeg Sandnes og Jærens Avis momentant den aprildagen i 1940 da det ble opprettet pressesensur, og flyttet til min fedrenegård nordenfor Bergen. Samme sommer, like før den tyske invasjon var ventet over Kanalen, kom min bror og jeg i livsfarlig sammentreff med to norske styrmenn som kom fra Skotland med sender og trengte husvære, telefon, antenne og skyss til lands og til vanns. - Men det er ikke okkupasjonsårene nærværende sak går om.

o

Og så kom kapitulasjonen, freden og friheten - og rettssikkerhetens gjenreisning, trodde vi alle. Men desverre fikk jeg snart en beklemmende fornemmelse av at seiersrusen etterfulgtes av en hetzens og hevners onde ånd som i stor utstrekning kom til å ta likevekten fra flertallet av vårt ellers så avbalanserte folk. Sjokkerende meldinger ble å lese i dagspressen, men med advarende lysglimt innimellom. - Allerede den 14. mai 1945 uttalte den sagnomsuste høysterettsjustitiarius Pål Berg ved Høyesteretts første møte etter frigjøringen:

"I alle disse lange år har den norske rettsstat ligget i grus. Men ulvetiden er nå over. Vi er igjen et rettssamfunn av frie borgere med våre grunnlovhjemlede menneskeretter. Vi har atter her i landet retten til å ytre oss fritt i tale og skrift. Atter gjelder Grunnlovens forbud mot å gi en lov tilbakevirkende kraft. Vi er atter et samfunn av frie menn som bygger på det gamle budet i Gulatingsloven: "Med lov skal land byggjast, ikkje med ulov öydast.""

Så dette var jo en lovende melodi. Men desverre ble den overdøvet av faretruende hetz i kringkasting og presse. Konsentrasjonsleirene og fengslene fyltes like fort som de tømtes. Det beryktede Grini ble omdøpt til Ilebu, og vel ble det over hele landet gradsforskjell i fangebehandlingen sammenliknet med krigstidens, men desverre ingen vesensforskjell. Prof. dr. med. Ö. Ödegård gav tidlig uttrykk for dette:

"Når det norske folk under okkupasjonen kunne verne så godt om sin sjelelige balanse, skyldes det vår demokratiske bakgrunn. Likevel har ikke disse fem årene gått hen over oss uten å sette spor. Framfor alt kommer sporene til syne etter freden og friheten. Vi er forskrekket og skuffet over enkelte ting i dag. Det tjener ikke til noe å dekke over det og tie. Derimot gjelder det å analysere begrepene og stille den rette diagnose."

Nåværende dekanus ved vårt juridiske fakultet, prof. dr. juris Johs. Andenæs var også tidlig ute og varslet den faretruende utvikling:

"Nazisme er en åndsretning med brutalitet, rasehovmot, forakt for rettsprinsipper som kjennetegn, - en åndsretning som har smittet mange av dem som har stått aktivt oppe i kampen mot nazismen sterkere enn de selv er klar over. - Det som er tilstede av levedyktig nazisme i dette land i dag, finnes neppe blandt de slagne menn innenfor eller utenfor fangeleirene. Det finnes blandt seierherrene, i alle politiske leirer, overalt hvor intoleranse og brutalitetens ukrutt reiser hodet, og der er det ånden må bekjempes om seiren skal bli av varig art."

Glemmes skal heller ikke Arnulf Överlands jul i Sachsenhausen:

"Det gikk en vei til frihet -
skorsteinspipen.

Det var et hverdagsblad av vår historie,
en alfarvei: Revier og krematoriet.

Men det skal hevnes, hørte vi fra noen.

Da kom det fra en mann fra Telavågen,
fra en av dem som hadde mistet sønner,
det fallt så stille, men det gav et sjokk:

- Kva skal vel eg med hemn?
Nei, me frå Telavåg hev fengje nok.
Og kan vi tenke slik, da blir det fred.
Men vil du slukke ild med hatets flamme,
da får du enda engang se det samme:
Slekt etter slekt skal stille på geled
til marsj i mørket og mot ukjent sted.
De skyldige, dem kan du ikke ramme
ved å la barn og kvinner trampe ned."

Regjering og storting gjeninnførte dødsstraffen i fredstid med Kristelig Folkepartis og Mosebokens gammelhedenske vel-signelse i Jesu navn.

Professor Jon Skeie svarte med den militære straffelovs § 14. "Dødsstraff kan kun anvendes i krigstid og ikke etter krigens opphør. - Idømt dødsstraff som ikke er fullbyrdet før krigens opphør, overgår til fengsel på livstid."

Den kompromissløse dr. Johan Scharffenberg sto flittig fram på arenaen og "talte Roma midt imot". - Det samme gjorde h.r. advokat Gerhard Holm, direktør Lorentz Vogt, stortingsmann Maseid, mil.org.sjefen i Oslo, major Langeland, advokat Erling Ueland, h.r.advokat og mil.org.sjef i Stavanger, K. Kluge, fru Marta Steinsvik og etter hvert flere og flere.

H.r.justitiarius Pål Berg lot det derimot bli med den ene fromme tale i Høyesterett i mai 1945, hvorefter han gikk "villig med på ferden."

Fra prof.dr.juris Johs. Andenæs kom det heller ikke flere Pauli ord. Han lot det bli med det ene hanegal. Senere forherliget han det politiske "rettsoppgjør", også kalt seierherrens justis, og fungerte flittig i en årrekke som myndighetenes visstnok engasjerte forsvarer mot kritikk.

Pressens hemningsløse hetz og hevntørst tjente i stor utstrekning som bedøvelsesmiddel for dens angst og ruelle i anledning "Pressens historie" fra førkrigstiden og okkupasjonsårene.

Fangebehandlingen var særdeles slett for et fredsdemokrati å være. Dödsdommene tok til å falle og eksekusjonstroppene kom i aksjon under dekke av nattens mørke.

"Det finnes ikke mer overlagt mord enn en henrettelse", skrev forfatteren Arthur Omre.

- Det å bære jernbyrd var tross alt en mild form for rettspleie, mot som å bli eksaminert av lagmann Erik Solem, skrev Verdens Gang om lagmann Solem. Og det verste av alt er at det var ment som en hyllest.

o

Det var under slike forhold saksøkeren bröt opp fra gård og grunn og reiste til Oslo for om mulig å gjøre sitt til å dempe på utskielene. - Han var seg bevisst at det ville ikke bli noen dans på roser. Men han tenkte seg ikke muligheten av at han ville bli justismyrdet over et tidsrom av 22 år (foreløpig), og at hans justismordsak skulle komme under tautrekking i den norske nasjonalforsamling i årene 1964/65, og da under betegnelsen "Den norske Dreyfus-saken", uten at en eneste av de folkevalgte antydte missnöye med betegnelsen. Han viser i denne sammenheng til sin 48-sidige publikasjon: "Den norske Dreyfus-saken i Stortinget." - Den ble trykket medio mars 1965 i 2000 eksemplarer og omgående tilstillet Justisdepartementet, samtlige 150 stortingsrepresentanter og de 18 dommere i Høyesterett. Overvåkingssjefen ble heller ikke glemt.

o

Arbeidsforholdene for redaksjonen av "§ 100" ble de slettet mulige.

Behovet for den høyest beskjedne publikasjon viste seg derimot å være overveldende. - Ved telling syntet det seg at det gikk inn opptil 127 brev pr. dag, de aller fleste fra mennesker i nød. Og til tross for krigsprofitörfirmaet Narvesen Kioskkompans rettsstridige omsetningsboykott, steg opplaget fra 10.000 til 12.000 og 15.000 eks. pr. nummer i løpet av et halvt års tid.

5. Trussel og razzia.

Etter at påtalemyndigheten ved den nyutnevnte riksadvokat Aulie, saksökte nr. 2, hadde tatt 16 dagers betenkningstid fra rapportens offentliggjörelse, kom razziaen og arresten uten at rettens kjennelse var innhentet og uten at det forelå arrestordre. Dette skyldtes trolig at domsstolen vegret seg mot å gi slik kjennelse, og at både riksadvokat og justisminister særdeles nödig ville sette sitt gode navn under en ordre om å arrestere en redaktör for å ha offentliggjört og kommentert en politirapport som var injurierende i seg selv, og som man av særlige, ikke rettsgyldige grunner næret et inderlig önske om å holde unna både offentligheten og arkivene. Så her faller ansvaret på saksökte nr. 2 - i embets medför, og på Staten in solidum.

6. Boykott.

Få dager etter arrestasjonen ved kriminalsjef Kaltenborn, fullmektigene Flod og Apenes og krim.förstebetjent Öistein Johannesen, ble det ved de tre sistnevnte herrer bedrevet forhåndssensur i forbindelse med razzia i Jörgensens Trykkeri i Horten, og som foran nevnt etter manus. til nytt nr. av "§ 100". Og da neste nr. av tidsskriftet forelå noen uker senere, ble boktrykker J.A. Jörgensen innkalt til politikkammeret i Horten, der han av vedk. fullmektig ble mött med fölgende bebreidelse: "Jasså, De driver og trykker "§ 100" fremdeles." - Herr Jörgensen fikk seg deretter forelagt (opplest) melding fra krim.sjef Kaltenborn om at han var siktet som medskyldig i æresfornærmelse mot den da fratrådte riksadvokat Sven Arntzen. - Og da saksökeren etter varetekstidens slutt fikk kontakt med boktrykker Jörgensen, beklaget han at han som siktet desverre ikke turde påta seg framstillingen av flere nummer av "§ 100".

Det som foran er nevnt om razzia i J.A. Jörgensens trykkeri m.m. er en delvis ordrett og delvis konsentrert gjengivelse av herr Jörgensens forklaringer som vitne i Oslo forhørsrett den 6. februar 1947, vitne nr. 16, - og i Eidsivating lagmannsrett siste uke i juni samme år. Siktelsen mot boktrykker Jörgensen ble hverken frafalt eller utvidet til påtale. Man lot den bare bli stående som en betryggende trussel. - Det rettslige ansvar for denne form for boykott

faller også på anklagede nr. 2 og på Staten in solidum.

7. Underslag av vitne.

Under varetekttiden på "Nr. 19" - Oslo Kretsfengsel, ble saksøkeren av krim.førstebetjent Ö. Johannesen underrettet om at det desverre ikke hadde vært mulig å finne ut av hvilket fengsel eller hvilken leir n.s.lensmannen i Nordstrand for tiden befant seg i. Men han ville nok bli funnet i god tid innen han skulle møte som vitne i forhørsretten. - Men hverken til forhørsretten i januar 1947 eller til lagmannsretten sist i juni samme år, viste det seg mulig å finne ham. Han hadde visstnok fått fri til å forberede sin egen landssviksak og nyttet anledningen til å forsvinne. Saksøkeren fikk vite at sporene tydet på Sverige-flukt med videre kurs for Argentina. Først flere år senere kom han til kunnskap om at lensmannen i hele den "forsvundne tid" hadde bebodd sin villa på Grefsen uten å være arrestert eller fengslet i det hele tatt, men nærmest holdt i dekning som ansatt, først hos skattefogden i Oslo og deretter i Finansdepartementet. Om førstebetjenten kjente til dette, og dermed löy i følge oppdrag, eller om han var i god tro, er ukjent for saksøkeren. Men under enhver omstendighet har han fungert som påtalemyndighetens representant, hvorfor ansvaret for underslag av vedkommende lensmann som vitne i Påtalemyndighetens injurienesak mot saksøkeren, under enhver omstendighet faller på saksøkte nr. 2. At en hvilken som helst n.s.lensmann som "under den pågående krig som Norge tok del i" hadde formidlet en så ulykkessvanger meddelelse til Stapo.og Sipo. ville blitt dømt "strengt men rettferdig" under de rådende konjunkturerne innen "rettsoppgjøret" i 1946/47, det vet hver den som er orientert uten å ha trollspling i öyet. Det kan derfor være meget mulig at juryens kjennelse i injurienesaken mot meg ville blitt en annen dersom lensmannen hadde vært avkrevet sin vitneplikt. - Av hvilken grunn skulle man ellers ta den store risiko det var med å beskytte vitnet mot arrest, siktelse, varetekt og tiltale, og unndra ham som vitne i injurienesaken ved å la politiet lyge.

8. Boykott av stenografisk rettsreferat.

Dommen i Eidsivating lagm.rett fallt 1. juli 1947. Allerede den 16. juli, altså midt under rettsferien og før saksøkeren hadde rukket å sende sin anke til høyesterett, skrev sakens aktor, statsadvokat Reidar Aasgaard til riksadvokat Aulie bl.a. dette:

"Jeg vil forsøke å få anken avgjort hurtigst mulig, og når dommen er blitt endelig, vil den straks bli sendt til fullbyrdelse. Man bør imidlertid ha sin oppmerksomhet henvendt på de stenografiske referater som Fanebust lot oppta i injurienesaken - hvis de blir utgitt i trykken."

Den 2. juli 47 reiste saksøkeren til Stavanger og ble boende der resten av året. Da det vesentligste av rettsreferatet som i alt ble på 370 maskinskrevne kvartark A 4, var mottatt fra stenografene, gikk saksøkeren på rundspørring til boktrykkerne i Stavanger. Men samtlige unndrog seg. De hadde hverken tid eller materiell. - At dette var en nødløgn som skyldtes kriminalpolitiets mellomkomst, fikk saksøkeren ikke kjennskap til før våren 1949.

Senere på sommeren 1949 påtok boktrykker Oskar Gjærder seg å framstille referatboken på sitt boktrykkeri i Oslo, og arbeidet kom straks i gang, men ble bråstoppet da to yngre menn som gav seg ut for å representere den faglige landsorganisasjon kom med forvarsel om blokade dersom referatboken ble trykket.

- ./.. Det som videre hendte går fram av vedlagte erklæring fra boktrykker Gjærder.
- ./.. Som det videre går fram av de vedlagte erklæringene fra disponent Kristian Rostrup og kontordame frk. Klara Gundersen, Stavanger, og fra dav. kriminalsjef Chr. Benneche, var oppdraget om trykkerikontrollen mottatt pr. brev til Stavanger Politikammer fra Justisdepartementets representant, overvåkingssjef A.J. Bryhn.

Fordi politiet oppsøkte boktrykkerne i Stavanger før saksøkeren, ble det overflødig med ytterligere tiltak der.

- ./.. Overfor Gjærders trykkeri i Oslo måtte det derimot radikalere kur til. - Se vedlagte bilag i fotokopi.

For begge disse forhold som medførte boykott av referatboken, faller ansvaret på anklagede nr. 1. Og for den derved påførte skade in solidum.

9. Lovløs nektelse av etterforsking.

Da saksøkeren i 1951 søkte Justiskomiteens bistand for å få etterforsket de kriminelle forhold som førte til hans rettsstenograms vanskjebne ved trykkeriene i Stavanger og ved Gjærders trykkeri i Oslo, videresendte Justiskomiteen henvendelsen til Justisdepartementet som "innhentet Lars Rammdals underhåndstillatelse til å legge saken hen i Departementet." - Ved dette rettsbrudd uten sidestykke her i landet oppnådde Justisdepartementet å avverge den pliktskyldige etterforsking og oppklaring av det like prinsipielle som kriminelle forhold som departementet ved justisministeren hadde ansvaret for. Og ved dette rettsbrudd som justiskomiteens formann tok avgjørende del i, lyktes det Justisdepartementet å innvinne straffbarhetens preskripsjon. - For disse forhold og for den skade og tort og svie det påførte saksøkeren, er saksøkte nr. 1 ansvarlig in solidum.

10. Falske dokument.

Under Stortingets behandling av saksøkerens klagesak 1964/65 sendte Justisdepartementet inspektør Bryhns brev av 5.7.1947 - om de stensilerte flyveblad i Oslo - til Stortinget som om dette stedfortredende brev skulle være identisk med herr Bryhns oppdragsgivende brev om trykkerikontrollen i Stavanger. På grunnlag av dette uvedkommende brev og etter oppdrag fra riksadvokat Aulie, framkom den falske Erklæring fra politimesteren i Stavanger som via riksadvokaten og justisministeren ble sendt Stortinget våren 1965. - Videre sendte justisministeren Stortinget en lyskopi av journal ved Stavanger Politi-kammer som viste (og "beviste") at det oppdragsgivende brev fra overvåkingssjef Bryhn som uten journalføring ble returnert til herr Bryhn den 20.4.1950, ikke var returnert!

For å ha villedet Stortinget med disse tre falske dokument, er saksøkte nr. 1 ansvarlig, og for den skade og tort og svie som derved ble påført saksøkeren er han også ansvarlig, og da in solidum.

11. Rettsstridig overvåking.

At overvåkingspolitiet har vært anvendt overfor saksøkeren, er for lengst klarlagt og delvis innrømmet. Se riksadvokatens ./. påtegning av 10. mars 1952 til Justisdepartementet, vedlagt som bilag i lyskopi. Det ble også understreket av vår nåv. statsminister under Fanebust-sakens debatt i Odelstinget sist i juni 1965. Og som odelstingspresident Per Borten sa den gangen: "det går også klart fram av dokumentene at overvåkingspolitiet har vært brukt."

Men da overvåkingssjef Bryhn i svarbrev av til red. Fanebust hevder at hverken han eller hans avdeling noen gang har oppfattet Fanebust som overvåkingsobjekt, kan den årelange overvåking fra senhøstes 1946 og inntil 1949, ene og alene skyldes oppdrag som er gått inn fra Justisdepartementet.

Om slike oppdrag foreligger skriftlig eller ikke, er av underordnet betydning. Under den ene av saksøkerens konferanser med sivilombudsmannen høsten 1963 sa han som en generell vurdering, at dersom en statsråd gir et oppdrag som er rettsstridig, kan man ikke av den grunn forutsette at slikt oppdrag føres i pennen og plasseres i arkivet. Det må forutsettes å bli gitt "på ansiktet."

Det å være seg bevisst å være skygget av hemmelig politi, er ikke behagelig. I saksøkerens tilfelle har det dertil vært fullstendig grunnløst og lovløst. I den utstrekning det blir kjent, er det også ærekrenkende. - I dette tilfelle er det blitt kjent i vide kretser via Protokollkomiteen, Odelstinget og Stortingstidende. For disse forhold og de derved påførte skader, tort og svie, er saksøkte nr. 1 ansvarlig - in solidum.

12. Egenartet saksbehandling.

Saksøkerens begjæring av 13.10. 1965 via Rogaland Politikammer til Justisdepartementet om off. straffesak mot tidl. justisminister O.C. Gundersen og riksadvokat Andreas Aulie, ble returnert til politikammeret den 6.12.1965. "På grunnlag av behandling i regjeringskonferanse den 30. november 1965 meddeles at redaktør Fanebusts anmodning av 14. okt. 1965 til

justisministeren om en særlig beslutning om etterforskning i anledning den av ham fremsatte begjæring om straffesak mot tidl. justisminister O.C. Gundersen og riksadvokat Andreas Aulie ikke gir anledning til noen forføyning fra den overordnede påtalemyndighets side."

Saksökerens anmodning til Justisdepartementet om etterforskning ved Asker og Bærum politikammer, ble ikke besvart.

På saksökerens spørsmål under påhør av førstebetjent Hjelde, gav politimester Stiloff forsikring om at saken fra Rogaland Politikammers side ville være klar for etterforskning i rettslige former ved Jæren forhørsrett medio februar 1966, og at politiadjutant Spangen skulle lede etterforskningen. - Deretter saboterte politimesteren etterforskningen i to måneder, hvorefter han sendte saken til statsadvokaten i Vest-Agder og Rogaland "til avgjørelse om der skulle igangsettes etterforskning således som begjært."

Den 23. februar 1966 avgjorde statsadvokaten at saken ikke foranlediger ytterligere forføyning fra påtalemyndighetens side, "da adgangen til å reise straffesak i alle tilfeller er foreldet i de anmeldte forhold."

Denne myndige "avgjørelse" på foreldelsesgrunnlaget kommer i et høyst merkelig lys derved at to av de tre påklagede forhold - om aksjonene overfor trykkeriene i Stavanger og i Oslo i 1947 - rett nok var høyst foreldet, mens det tredje forhold om anvendelsen av to falske dokument overfor Stortinget våren 1965, bare var noen måneder gammel da begjæringen om etterforskning ble sendt Justisdepartementet den 14.10.1965. Hertil kommer at foreldelsesfristen er femten år dersom embetsmenn jukser Stortinget med falsk, og at slikt falskneri eventuelt fornyer straffbarheten for tidligere rettsbrudd i samme sak.

Statsadvokatens forsök på å avspore hele sakskomplekset på foreldelsesgrunnlaget, kan derfor være forståelig, i sær for hver den som kjenner statsadvokatens personlige habitus, men derfor går det ikke an å godta hans "avgjørelse som gangbar

norsk strafferett. Saksøkeren påanket derfor statsadvokatens avgjørelse til Justisdepartementet, og ved kongelig resolusjon av 1. april 1966 ble følgende bestemt:

- "I. Riksadvokat Andreas Aulie fritas for å behandle redaktør Toralf Fanebusts begjæring om etterforskning vedrørende de forhold som er nevnt under pkt. 1 og 2 i høyesterettsadvokat Evald Ryghs av 22. desember 1965 til politimesteren i Rogaland.
- II. Høyesterettsadvokat Jens Chr. Mellbye, Oslo, oppnevnes til som setteriksadvokat å behandle den forannevnte sak."

Etter at saksøkeren hadde foretatt en del undersøkelser betvilet han setteriksadvokatens habilitet. Han grunnga dette bl.a. med at høyesterettsadvokat J. Chr. Mellbye hadde vært det store tyske entreprenørfirma NORDAGs juridiske hovedkonsulent for firmaets særdeles omfattende virksomhet i Norge fra og med 1940 og videre "under den pågående krig som Norge tok del i" inntil fienden kapitulerte i 1945. Grunngivelsen gikk videre ut på at h.r.advokat Mellbye i 1945 offentliggjorde flere artikler om landssvikanordningen, rettsoppgjøret, m.m. i "Tidsskrift for Rettsvitenskap". - I disse oppsett var det åpenbart at herr Mellbye var anordningens, rettsoppgjørets og påtalemyndighetens mann i ett og alt. - Dette bekreftes ytterligere ved det forhold at justisminister Gundersen i den 550 sidige "Innberetning fra Justisdepartementet til Stortinget" 1962 gjenga minst fem utdrag av Mellbyes oppsett i "Tidsskrift for Rettsvitenskap". H.r.advokat Mellbye hadde i mellomtiden vunnet påtalemyndighetens fulle tillit som aktor i landssviksaker. - Disse forhold til tross ble setteriksadvokatens "habilitet" godtatt både av ham selv, av Justisdepartementet ved statsråd Elisabeth Schweigaard Selmer og av Sivilombudsmannen, h.r.dommer Andreas Schei.

Den 10. februar 1967 - altså 4 måneder på andre året etter at begjæringen ble sendt Justisdepartementet, kom så setteriksadvokatens konklusjon:

"Jeg finner derfor ikke grunnlag for å foreta noen endring i den beslutning som statsadvokaten i Vest-Agder og Rogaland tok den 23.2.1966."

Her har altså setteriksadvokaten uten forbehold sluttet seg til statsadvokatens avgjørelse av 23.2.1966, og følgelig godtatt den umulige slutning at straffeklagen av 13.10.1965 kunne avvises i sin helhet på foreldelsesgrunnlaget. Dette til tross for at saksøkeren i en henvendelse til setteriksadvokaten av 21.11.1966 minnet om det ikke foreldede forhold angående de falske dok. overfor Stortinget i 1965, og h.r.advokat Evald Rygh's henvendelse av 5.12.1966 der advokaten gjør spesielt oppmerksom på at dette forhold ikke ville være foreldet. - Til dette bemerker setteriksadvokaten i sitt P.M. av 10.2.1967, ark 5 at "Setteriksadvokatens mandat er begrenset til de spørsmål som er omhandlet under avsnitt II foran." Deretter har så setteriksadvokaten plussert sitt begrensede mandat med det som var fraskilt, og tatt med under foreldelsens beskyttende vinger det som så langt fra var foreldet. Og den fryktede etterforskning og oppklaring var dermed lykkelig avverget nok en gang.

For å komme fram til denne like avsporende som uholdbare slutning, brukte setteriksadvokaten ti måneder - fra og med april 1966 t.o.m. januar 1967.

13. Utfyllende opplysninger og bilag.

a. Det gikk flere år etter justisdommen i Eidsivating 1. juli 1947 før saksøkeren ble gjort oppmerksom på at sakens aktor, daværende statsadvokat og foreleser i strafferett ved Universitetets juridiske fakultet, Reidar Aasgaard var en av de advokatene som i krigsårene - og da mot parole - prosederte for den høyesterett som da var bemannet med dommere som alle var medlemmer av Nasjonal Samling og under rettsoppgjøret ble dømt til fra 6 til 15 års fengsel for denne virksomhet. - Justitiarius fikk livsvarig fengsel.

Det var om denne høyesterett tidl. riksadvokat Sven Arntzen uttalte i NRK i anledning Høyesteretts 150 års jubileum, at fra den dag høyesterett ble bemannet med N.S.-jurister som dommere, hadde vi ikke lenger noen norsk høyesterett så lenge

krigen varte. - Her må det derfor spørres: - Var statsadvokat Reidar Aasgaard habil som aktor i Fanebust-saken? - Hvem har ansvaret for at oppnevnelsen nettopp falt på ham? - Og ville en habil aktor ha slynget ut til juryen den overhengende trusel at dersom Fanebust ble frikjent, ville konsekvensen være kompromitterende for rettsoppgjøret og en skandale for Norge. Meget taler for at dette var så altfor sant. Men var det tilbørlig - som tidssituasjonen var den gangen å bruke et slikt argument overfor juryen den gangen?

b. Da saksøkeren gikk på rundgang til boktrykkerne i Stavanger med sine 360 maskinskrevne kvartark manus til referatboken fra lagmannsretten, ble han overalt møtt med misstenksomhet og unnvikende svar. - Først halvannet år senere fikk han vite at politiet var kommet ham i forkjøpet.

Se vedlagte Erklæring (i lyskopi) av 3. mai 1965 fra boktrykker Kristian Rostrup, Boye og Hinnas Boktrykkeri, og trykkeriets kontordame, frk. Klara Gundersen.

Se også vedlagte lyskopi av brev til saksøkeren fra tidl. kriminalsjef Chr. Benneche, datert 9. mai 1965. - Videre vises til riksadvokat Aulies oversendingspåskrift av 10.3.1952 til Justisdepartementet, vedlagt i lyskopi.

c. Om provokasjonen overfor Gjærders Boktrykkeri i Oslo på ettersommeren 1947, se boktrykker Oskar Gjærders erklæringer av 15. februar 1950 og 23.1.1965. - Dessuten Gjærders brev til saksøkeren av 12.3.1968, og dr.philos. Per Gjærders brev til samme av 17.2.1964.

d. Høsten 1948 gjorde saksøkeren et tredje forsøk på å få sitt stenografiske rettsreferat utgitt i trykken, og denne gangen i form av månedshefter, for at omsetningen av de første heftene kunne finansiere de nestkommende. - Men heftene slapp ikke inn i Narvesen-kioskene og bare hos noen ganske få bokhandlere. Utgiveren ble derfor "sittende på skjæret" med de to første heftene så å si usolgt. Hvert hefte var på 62 boksider. - Men de menn som sto bak anslaget mot det uønskede, for ikke å si fryktede stenogramreferat, pustet utvilsomt lettere. - Denne visshet skyldes at saksøkeren senere kom til kunnskap om overvåkingspolitiets fortsatte påpasselighet overfor rettsreferatets eventuelle muligheter. -

Jeg viser i denne sammenheng til vedlagte lyskopi av brev datert 4. februar 1949 fra Bryhns avdeling, Oslo Politikammer, ved daværende avdelingssjef, fullmektig Gunnar Haarstad til daværende politifullmektig Öistein Ström-Olsen som fra oktober 1947 var overvåkingspolitiets representant ved Stavanger Politikammer med tre betjenter i sin spesielle virksomhet, samt spesialkartoteket for kammerets hemmeligstemplede dokumenter.

Videre viser jeg til vedl. lyskopi av Ström-Olsens svarbrev av 11. mars 1949 til dav. politiinspektör A.J. Bryhn.

e. Videre vises til dav. odelstingspresident Per Bortens ordrett gjengitte uttalelse i Protokollkomiteens möte i måneds-skiftet mai/juni 1965:

- "Komiteen har fått seg tilstillet en del dokumenter bl.a. uttalelser fra Riksadvokaten som opplyser at i 1947 ble overvåkingspolitiet brukt i en del slike saker."

Herr Borten siterte fra Riksadvokatens uttalelser:

"Fra Politiets overvåkingssentral har jeg fått utlånt dokumenter som overvåkingspolitiet har samlet om Fanebust."

Til dette bemerket Borten:

"Her er det altså klarlagt for komiteen at overvåkingspolitiet er brukt. - Det følger forövrig også av dokumentene at Bryhns avdeling har hatt med saken å gjøre."

Under injuriesaken i Eidsivating siste uke i juni 1947 ble saksökeren flittig skygget av "justisdepartementets representanter", hvilket her vil si unge menn fra overvåkingspolitiet.

f. I daværende statsråd Petter Koren's svarbrev til saksökeren i august 1964, parafert av dav. departementsråd Rolv Ryssdal, het det på grunnlag av herr Korens gjennomsyn av de dok. som den gangen var i justisdepartementets arkiv: "Dette synes å være en sak for Sivilombudsmannen." (Men for Ombudsmanns-embetet var den altså foreldet). Under et sammentreff etter at statsråd Koren igjen var blitt dommer i byretten, uttalte herr Koren ifölge saksökerens notat under samtalen:

"Det hadde rystet ham som jurist å måtte innrømme at justisdepartementet hadde fått seg til å sette Bryhns avdeling på redaktörens referatbok fra lagmannsretten."

g. I NRKs fjernsynsending 29.9.1965, ledet av Kjell Arnljot Wiig, talte stortingsmann Guttorm Hansen om "individets sikkerhet overfor overvåkingen". - Herunder så stortingsmannen bl.a. at "enkeltmenneskets krav til rettsbeskyttelse har vært krenket."

h. I et påfølgende intervju i Dagbladet beklaget overvåkingens sjef, politiinspektør Bryhn forholdene, men trøstet de skadelidende med at "det er meg som er den mest skadelidende". - Dette noe overraskende forhold forklarte overvåkingssjefen med at "justisministeren er min foresatte og får underretning av meg om alt som skjer".

i. Da saksøkeren i 1947 sendte ut en brosjyre med anmodning til publikum om å gi sin underskrift på en appell til Stortinget om å innstille eksekusjonene, strømmet det inn så mange brev fra underskrivere at saksøkerens daværende postboks ved Solli postkontor i Oslo gjentatte ganger ble så å si stappfull. Med postkontorets billigelse var postboksen lånt av en som hadde et halvt års opphold utenlands. - Postmesteren stoppet nå dette utlån, samstundes som to av brevene til saksøkeren ble tilbakeholdt for åpning under kontroll. Det viste seg å være to høyst ordinære privatbrev, men i det ene var innlagt tre "bolsjevikere" (kronesedler) for å få seg tilsendt et skjema for underskrifter til forannevnte appell. - Hvem postetaten hadde sine oppdrag fra, er ukjent.

j. Under stortingsdebatten om landssvikoppgjøret karakteriserte M o s e i d dødsstraffen som en skamlett på vår rettskultur og et kreftår på vårt samfunn. - R ö i s e l a n d gjorde gjeldende at rettsfølelsen i landet ikke ville tåle den byrden som en rekke nye fullbyrdelser av dødsstraff ville være. Han mente at en burde få bort loven om dødsstraff.

k. I Justisdepartementets trykte innberetning av 1962 til Stortinget "Om landssvikoppgjøret" har justisminister O.C. Gundersen på side 517 siste avsnitt gjengitt utdrag av J.Chr. Mellbyes oppsett i "Tidsskrift for Rettsvitenskap" 1945 s. 59. Advokaten vurderer der "spørsmålet om det etter § 86 er noen betingelse at bistanden har styrket fiendens stilling". - Om, og eventuelt på hvilken måte det å være hovedkonsulent for fiendens største entreprenørfirma kommer inn i bildet, kan

ikke sees å være berørt i advokatens juridiske utredning. (Se også innberetningen side 522, 1. spalte, og side 526, 2. spalte.)

1. Profitörfirmaet Narvesen Kioskkompani som i etterkrigsårene følte seg kompetent til å bedrive sensur og boikott overfor tvillingorganene "Trollspeilet" og "§ 100" tjente millioner på omsetningen av den tyske presse i krigsårene (ifølge uimotsagt vitneprov i Eidsivating lagmannsrett). Sommeren 1945 plasserte Kioskkompaniet goodwillannonser 1 1/4 million kroner i norsk presse, og hverken presse eller påtalemyndighet aksjonerte overfor kompaniet. (Også dette vitneprov ble påhørt og uimotsagt under den nevnte lagmannsrettssak av Kioskkompaniets direktører, Överlie og Nordlie, samt firmaets kontorsjef som for anledningen var prosessfullmektig.

m. Om Narvesen Kioskkompanis styreformann i krigs- og etterkrigsårene, har saksökeren mottatt sålydende brev:

Bjölstadmo 19. okt. 1966.

Redaktör Toralv Fanebust,
Sandnes.

På Deres spössmål om vi hadde et större besök av tyske offiserer her i okkupasjonstiden, kan jeg bekrefte at det har sin riktighet. - Det var en dag i august 1941. En gruppe av Divisjon Engelbrecht kom hit opp i busser og biler fra Lillehammer. Såvidt jeg minnes var de 48 mann, mest offiserer, men også noen landbruksfolk. - Det hele var planlagt og arrangert av to mann fra Lillehammer, h.r.advokat Eiliv Mo og daværende byarkitekt Pettersen. Noen andre norske var ikke med. Bevertningen ordnet vi her. Eilif Moe var den eneste norske som talte ved bordet, og det var selvsagt ingen tordentale mot tyskerne. Det hörtes snarere ut til at de kom ganske godt ut av det med hverandre disse karene. Påfallende godt helst.

Her hadde vi svær avling i åker og eng det året, så landbruks-ekspertene var imponert. Og vi på vår side syntes det var et flott selskap. De var jo i full mundur, så det var ikke spøk

da et halvt hundre av dem myldret inn på gården. Bjölstad var største garden i hele Oppland fylke i den tiden, i hvertfall hva skyldmark angår. Senere er mye fraskildt. Bl.a. er 30 tidligere husmannsbruk blitt selveierbruk.

Thor Tofte (sign.)

n. Kort tid etter at saksøkeren hadde innstilt utgivelsen av Sandnes og Jærens Avis den 10. april 1940, gjorde pressen på Lillehammer det samme. H.r.advokat Eiliv Moe tok da initiativet for å få ut en ny avis, hvilket også lyktes. Det hører videre med til helhetsbildet at Kioskkompaniets styreformann senere hen kom i aktivitet som dommer i landssviksaker, og at påtalemyndigheten ikke fant grunn til å appellere noen av hans dommer.

13. Gjentatt dessorientering av Stortinget.

Saksøkte nr. 2, riksadvokat Andreas Aulies grovt dessorienterende tröst til Stortinget i Stortingsmelding 64/1950, se sidene 18, 19 og 20, ble imøtegått og korrigert av saksøkeren allerede i hans henvendelse av 22.10.1951 til Justiskomiteen. Videre ble korrigerings gjentatt i publikasjonen "Den norske Dreyfus-saken i Stortinget", datert 13. mars 1965, se sidene 43 og 44 i medsendt bilag.

I innberetningen fra Justisdepartementet til Stortinget "Om landssvikoppgjøret", sidene 480 og 481 er forannevnte trøsteorientering gjengitt i innkortet form, men også her er den belastet med vesentlige usannheter, for å si det på mildeste måte. For det ene betegnes "§ 100" som "et periodisk utkommende skrift som utelukkende beskjeftiget seg med angrep på rettsoppgjøret". - Saksøkte nevner intet om at "§ 100" dessverre ble periodisk p.g.av påtalemyndighetens forhold overfor boktrykker J.A. Jørgensen i Horten, et forhold som resulterte i boikott. Og at skriftet "utelukkende beskjeftiget seg med angrep på rettsoppgjøret", er en usannhet mot bedre vitende, anvendt i nedsettende hensikt. At det hverken moralsk eller juridisk ville ha vært noe klanderverdig i det om riksadvokatens usannhet hadde vært sann, er en sak for seg.

Også flere usannheter i orienteringen tjener til å nedsette saksökerens anseelse i Stortingets öyne. Bl.a. forteller den saksökte riksadvokat at fanger på Ilebu i samarbeid med fangebelegget på Akershus og Oslo Kretsfengsel ble bidragsyttere til "§ 100", så er dette rent og skjært oppspinn, anvendt av saksökte både i Stort.meld. 64/1950 og i den nevnte 550 sidige melding av 11. januar 1962 fra Justisdepartementet til Stortinget. Og da saksökte nr. 2 åpenbart er forfatter av den villedende orientering, inntatt i de to stortingsmeldingene som står for justisminister Gundersens ansvar, antar saksökeren at saksökte nr. 1 og nr. 2 har påført seg gjensidig ansvar.

14. Inhabilitet og korrupsjon.

Under saksökerens visitt i Justisdepartementet lørdag den 7. februar 1964 for å etterspore de dokument vedkommende Fanebust-saken som hørte til å være i departementets arkiv, ble han oppvartet med de groveste usannheter av statsrådets personlige sekretær, hvoretter det sanne forhold kom for en dag ved omgående henvendelse til byråsjef Terje Torp. - Se publikasjonen "Den norske Dreyfussaken i Stortinget", sidene 14 og 15, pkt. 35. Se også publikasjonen "Politistaten" (1. juli 1965) side 33/34 - og pamfletten "Kommentar til straffeklagene" (21. april 1966) side 14. Her skal bare siteres fra sistnevnte pamflett:

"Og hvorfor löy justisministerens sekretær så lystelig for meg lørdag den 7. februar 1964 da jeg troppet opp i departementet for å få bekreftet at det fantes visse dokumenter der? - Han besvarte ikke mitt spørsmål om han löy etter egen tilskyndelse, og reagerte heller ikke synlig på min forsikring om at det ennå ikke er anerkjent som tjenesteplikt å lyge."

Samtlige disse fire publikasjoner ble tilstillet både Justisdepartementet, byråsjef Torp og vedkommende sekretær, nå konsulent. - At denne sekretær/konsulent vil være inhabil til å behandle saksökerens affærer etter dette, må være innlysende, uansett om beskyldningene er sanne eller usanne, da de jo er like ærerörige i begge tilfeller.

Dette til tross ble nettopp denne sekretær utvalgt til saksbehandler av saksökerens straffeklage av 21. april 1966 mot justisminister O.C. Gundersen og riksadvokat Andreas Aulie. Hans "behandling" kom da også til å bestå i at han ikke behandlet klagen i det hele tatt.

Etter et års tid tok saksökeren til å skrive spørsmålsbrev og purringsbrev til Justisdepartementet. Noen av brevene ble stilet og adressert til justisministeren personlig. Og da heller ikke det ga svar til resultat, reiste saksökeren til Oslo og fikk forekommende kontakt med statsministeren som beredvillig lovet å ta kontakt med justisministeren neste dag. Men da heller ikke det førte til livstegn fra departementet, reiste saksökeren til Oslo igjen for å oppnå personlig kontakt med justisminister Elisabeth Schweigaard Selmer. Men statsråden hadde ikke tid å avse den dagen. Spørsmålet om avtalt tid for en kort samtale i løpet av en ukes tid, ble også besvart be- nektende, men saksökeren kunne sende skriftlig søknad. -

"Saksbehandleren" innrømmet ved samme anledning at han ikke hadde foretatt seg noe som helst med saken i det hele tatt. Han "trodde" nemlig at den var ute av verden en gang for alle i og med setteriksadvokat Mellbyes beslutning av 10. februar 1967. Til denne "tro" er å bemerke at setteriksadvokat Mellbyes oppnevning og begrensede mandat refererer seg til kgl.res. av 1. april 1966 og omfatter ene og alene pkt. I og II i straffeklagen av 13.10.1965 til Rogaland Politikammer, mens den straffeklage "saksbehandleren" hadde lagt på is, er datert 21. april 1966. Klagen var stilet til Den overordnede påtalemyndighet og adressert direkte til Statsministerens kontor i håp om å kunne unngå det inhabile justisdepartement. Klagen gikk utelukkende om anvendelsen av falske dok. overfor Stortinget i 1965 og er altså identisk med det ikke foreldede forhold i klagen av 13.10.1965 som ble avsilet i justisdepartementet og derfor ikke kom med i den kgl. res. av 1. april 1966. - Om dens videre skjebne i departementet vites intet. Og ingen av saksökerens brev til justisdepartementet i 1967 er blitt besvart.

Först etter at saksökeren hadde anklaget Justisdepartementet til Sivilombudsmannen for korrupsjon og sabotasje innen departementet, kom departementets svar av 14. sept. 1967 på saksökerens straffeklage av 21. april 1966 til Den overordnede påtalemyndighet. - Den gikk ut på at straffeklagen "ikke gir grunn til noe skritt fra Justisdepartementets side. Saken har vært forelagt for Regjeringen, som har gitt sin tilslutning til Justisdepartementets standpunkt." Fölgelig har hverken den avsidede del av straffeklagen av 13.10.1965 eller straffeklagen av 21. april 1966 til Den overordnede påtalemyndighet, hittil vært forelagt Kongen i statsråd.

Klagen til Ombudsmannen for korrupsjon og sabotasje innen Justisdepartementet ga bare til resultat at Ombudsmannen forhørte seg hos "saksbehandleren" som forsvarte seg med en nödlögn. Den ble uten videre kontroll godtatt av Ombudsmannen som derfor ikke fant grunn til å betvile "saksbehandlerens" habilitet.

Saksökeren har gjort Statsministerens kontor oppmerksom på ovennevnte forhold angående straffeklagene av 13.10.1965 og 21.4. 1966 og anmodet om at "Justisdepartementets standpunkt" av 14.9.1967 og Regjeringens tilslutning må bli forelagt Kongen i statsråd, som forutsatt i sistnevnte straffeklage.

o

Overfor Oslo Byrett må saksökeren meget beklage at det til tross for mange henvendelser i löpet av de siste ni måneder ikke er lyktes å finne en eneste praktiserende advokat eller høyesterettsadvokat som kunne påta seg å sette seg tilstrekkelig inn i det kompliserte 22-årige sakskompleks som ville være nödvendig for å forfatte stevningen. Saksökeren hadde da ingen annen utvei enn å forsöke for egen hånd. Selvsagt er det blitt et höyst amatørmessig resultat som han forutsetter at Oslo Byrett vil motta med forståelsesfull overbærenhet.

o

15. Jeg har i årenes løp gjort en rekke henvendelser om nærværende sak til offentlige myndigheter, men det har ikke i noe tilfelle lyktes meg å få noen av disse myndigheter til å gi meg noen som helst beskyttelse og oppreisning for den skade jeg har vært påført etter at jeg fra april 1946 benyttet meg av retten til å ytre meg fritt om statsstyrelsen etter Grunnlovens § 100.

Jeg viser i denne forbindelse til en samlemappe som begynner med brev av 6. februar 1964 som jeg har sendt Norges Storting. Med brevet og i samlemappen finner man de tilhørende brev som er følgende:

1. Brev av 10.3.1964 fra red.Fanebust til Stortingets protokollkomite.
2. " 4.3.1964 fra Justisdep. til red. Fanebust.
3. " 19.10.1964 fra red.Fanebust til protok. komiteen.
4. " 2.6.1953 fra statsadvokat Dorenfeldt.
5. " 4.3.1964 fra Justisdepartementet.
6. " 19.3.1964 fra Justisdep. til Stortinget.
7. " 29.10.1964 fra Stortinget til Justisdep.
8. " 11.12.1964 fra Justisdep. til Stortinget.
9. " 20.11.1964 fra Riksadvokaten.
10. " 3.12.1964 fra red.Fanebust til Stortinget.

Jeg har videre i mitt brev av 13. mars 1965 gjort rede for utviklingen av samme sak.

11. Brev av 13.3.1965 fra red. Fanebust til Stortinget. Fra Justisdepartementet har jeg imidlertid mottatt en uttalelse som sier at man intet vil foreta seg i anledning de anførsler jeg har gitt. Denne beslutning er ikke fattet av statsråd eller ved Kongen i statsråd. Jeg tillater meg derfor å be om rettens avgjørelse.

16. Toralf Fanebust av Sandnes stevner i denne saks anledning til Oslo byrett følgende:

(d) Erstatning for ærekrenkelser.

Etter bestemmelsene i

(dd) straffelovens ikr.trl. § 19

skal:

1. riksadvokat Andr. Aulie, Oslo,
2. justisminister O.C. Gundersen, Oslo og
3. Staten v/statsministeren, Oslo,

svare erstatning for skader påført redaktør Toralv Fanebust ved ulovlige ærekrenkelser, samt oppreisning som retten bestemmer for lidd skade for samme.

(e) Sabotasje og inhabilitet.

Etter samme lovs bestemmelser skal

1. statsråd Elisabeth Schweigaard Selmer, Oslo og
2. Staten v/statsministeren, Oslo

svare erstatning og oppreisning for den skade Toralv Fanebust er påført ved at en inhabil konsulent ble utvalgt til saksbehandler, og som saksøkerens serie av purringsbrev til tross fikk anledning til å sabotere saksbehandlingen, og dermed forhale tiden langt ut over rimelighetens grenser.

(f) Anvendelse av falske dokument.

Etter bestemmelsene i samme lov tilpliktes

1. justisminister O.C. Gundersen, Oslo,
2. riksadvokat Andr. Aulie, Oslo,
3. Staten v/statsministeren, Oslo

å svare erstatning og oppreisning for den skade redaktør Toralv Fanebust ble påført ved at det ble brukt tre falske dokument i anledning hans klagesak i Stortinget 1965.

(g) Underslag av vitne.

Etter bestemmelsene i samme lov tilpliktes

1. justisminister O.C. Gundersen, Oslo,
2. riksadvokat Andr. Aulie, Oslo,
3. Staten v/statsministeren, Oslo

å svare erstatning og oppreisning for den skade redaktør Toralv Fanebust ble påført ved at et særdeles viktig vitne ved bruk av bevisst usanne opplysninger ble holdt unna både forhørsretten og lagmannsretten i påtalemyndighetens injurie-sak mot Fanebust i 1947.

Stevning til
Oslo Byrett.

- 28 -

Sandnes 1. juli 1968.

18. Jeg gjør oppmerksom på at jeg til nå har en vitneliste på 65 personer, men forbeholder meg å framlegge denne senere, tillike ytterligere anførsler og kommentarer.

19. Jeg ber om at de saksökte meddeler rettens formann hva de har å bemerke til sted og tid for sakens fremme.

Nærværende stevning i 8 likelydende eksemplarer.

Toralv Fanebust (sign.)